

Βυζαντινά καστροχώρια - Όλυμπος, Κάρπαθος

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Κάρπαθος — Ο Χριστιανισμός φαίνεται πως εισήχθηκε νωρίς στο νησί και η Καρπαθιακή Εκκλησία βρισκόταν σε μεγάλη ακμή και το νησί σε οικονομική και πολιτιστική άνθηση. Τα πλούσια κατάλοιπα σχετικών μνημείων (βασιλικές κ.ά.) είναι μάρτυρες αυτής της εποχής και εντυπωσιάζουν.

Η ακμή των αιώνων αυτών που κράτησε μέχρι τον 7ο αι. μ.Χ., διακόπτεται από τις επιθέσεις και καταστροφές που υπέστησαν τα νησιά από επιδρομές των Περσών (620 μ.Χ.), Σαρακηνών, Αράβων (624 μ.Χ.).

Οι αιώνες που ακολουθούν είναι δύσκολοι και σημαδεύουν αμείλικτα τη ζωή στο νησί. Όμως μέσα στους κινδύνους και τις αναστατώσεις συνεχίσθηκε αδιάκοπα ο κοινωνικός βίος. Η σωτηρία οφειλόταν στην τοπική διαμόρφωση (απόκρημνα βουνά, σπήλαια, απρόσιτα κρησφύγετα) που επέτρεπε στους κατοίκους να διαφεύγουν από τους κινδύνους και να επιβιώνουν.

Η απελευθέρωση της Κρήτης από το Νικηφόρο Φωκά το 961 θα αποκαταστήσει την ηρεμία στο Αιγαίο, η Κάρπαθος μαζί με την Κάσο θα ενταχτούν στο <<Θέμα>> της Κρήτης. Σύμφωνα μάλιστα με το βυζαντινό ιστορικό του 11ου αιώνα Μιχαήλ Ατταλειάτη, καρπαθικά πλοία υπέδειξαν στο Νικηφόρο Φωκά το δρόμο προς την Κρήτη, κατά τη διάρκεια της εκστρατείας του για την ανακατάληψη της μεγαλονήσου. Στα χρόνια της Λατινοκρατίας το νησί θα περάσει

διαδοχικά στα χέρια των Βενετών, Γενουατών αλλά και των Ιωαννιτών ιπποτών της Ρόδου.

Ο οικισμός της Ολύμπου

Τα περισσότερα χωριά, εξαιτίας των πειρατικών επιδρομών που ταλάνισαν επί αιώνες το νησί, αναπτύχθηκαν στο εσωτερικό, μακριά από τη θάλασσα. Ξεχωριστή γεωγραφική αλλά και πολιτισμική ενότητα αποτελεί η βόρεια Κάρπαθος, με μοναδική κοινότητα την Όλυμπο και το επίνειό της Διαφάνι.

Τον 7ο αιώνα μ.Χ. λόγω των πειρατικών επιδρομών, κυρίως Σαρακηνών πειρατών, οι κάτοικοι των αρχαίων πόλεων εγκατέλειψαν τις αρχικές τους εστίες και αναζήτησαν καταφύγιο σε ορεινότερα και πιο δυσπρόσιτα σημεία του νησιού με αποτέλεσμα να ιδρύσουν τον σημερινό οικισμό. Ο οικισμός χτίστηκε ακολουθώντας την αρχιτεκτονική των μεσαιωνικών νησιωτικών οικισμών και την εικόνα αυτή διατηρεί σχεδόν αναλλοίωτη μέχρι σήμερα. Την ονομασία Όλυμπος την οφείλει στο παλαιότερο όνομα του βουνού στο οποίο χτίστηκε, το οποίο σήμερα ονομάζεται προφήτης Ηλίας.

Η περιοχή της Ολύμπου είναι ορεινή. Ορεινοί όγκοι με τις διακλαδώσεις τους καταλαμβάνουν όλη την έκταση. Το χωριό είναι χτισμένο στις βορινές υπώρειες του βουνού Προφήτης Ηλίας. Φαίνεται ότι το βουνό λεγόταν Όλυμπος στα προχριστιανικά χρόνια, λόγω της αγέρωχης μεγαλοπρέπειας που είχε, κι αποκεί

πήρε το όνομα το χωριό. Ο οικισμός, σε υψόμετρο γύρω στα 250 μέτρα, απλώνεται από τη μια και την άλλη μεριά της κορυφογραμμής.

Στην κορυφογραμμή υψώνεται η σειρά από τους πεταλόσχημους (σε κάτοψη) παραδοσιακούς ανεμόμυλους, που μοιάζουν σαν πύργοι μεσαιωνικών οχυρώσεων. Από τη δυτική πλευρά απότομες πλαγιές κατηφορίζουν μέχρι την βραχώδη ακτή και το συνήθως τρικυμισμένο πέλαγος. Προς τ' ανατολικά βρίσκεται μια γραφική κοιλάδα που παλαιότερα, στα χρόνια της γεωργικής ακμής, ήταν ωραιότερη με τα νερά και την πλούσια βλάστηση. Μια χαράδρα υπάρχει προς τα βορινά και στην απέναντι μεριά ένας επιβλητικός ορεινός όγκος, το Κορύφι.

Τα παραδοσιακά σπίτια της Ολύμπου είναι ισόγεια μονόσπιτα με ένα βοηθητικό χώρο, που χρησιμοποιείται ως μαγειρείο. Χωρίζονται σε δυο μέρη: στο κυρίως δάπεδο, τον «πάτο», και στο σουφά με το πανωσούφι, όπου κοιμόταν η οικογένεια. Σε πολλά παλιά σπίτια υπάρχει ο στύλος, που στηρίζει τη μεσαία δοκό της οροφής. Ο στύλος είναι στολισμένος με περίτεχνο κέντημα, την στυλιομαντήλα. Τα σπίτια είναι καταστόλιστα με ξυλόγλυπτες διακοσμήσεις (όπως τα στολίδια του σουφά, το καμαροσάνιο, το εικονοστάσι), με διακοσμητικά πιάτα στα ράφια, που έφερναν από τα μακρινά τους ταξίδια στα παλαιότερα χρόνια οι ξενιτεμένοι, με υφαντά, πλεκτά και κεντήματα. Εδώ η γυναικεία χειροτεχνία κι η φανταχτερή νοικοκυροσύνη της Ολυμπίτισσας δημιούργησε αυτό τον εντυπωσιακό εσωτερικό διάκοσμο.

Εντυπωσιακή είναι η κεντρική εκκλησία του χωριού, η Κοίμηση της Θεοτόκου, βυζαντινού ρυθμού, με ενδιαφέρουσες αγιογραφίες της εποχής της Τουρκοκρατίας σ' όλο το εσωτερικό της κι ένα ξυλόγλυπτο τέμπλο εξαιρετικής τέχνης. Στο προαύλιό της, το «Πλατύ», γίνονται οι τρεις πάνδημοι χοροί των Ολυμπιτών, της Καθαροδευτέρας, της Τρίτης του Πάσχα και του Δεκαπενταύγουστου. Εκτός από τον κεντρικό ναό ολόκληρος ο οικισμός καθώς κι ολόκληρη η ευρύτερη περιοχή είναι κατάσπαρτη από γραφικά ναΰδρια. .

Το ηλιοβασίλεμα από την Όλυμπο έχει μια μοναδική ομορφιά. Εξαιρετικό είναι το θέαμα και πρωτόγνωρη η αίσθηση που προσφέρουν και οι συννεφιασμένες μέρες, όταν αντικρίζοντας προς τις δυτικές ακτές, βλέπεις τα σύννεφα ν' ανεβαίνουν προς το μέρος σου.

Στον απομακρυσμένο Βορρά του νησιού της Καρπάθου, στην Όλυμπο, με διαρκή μουσική υπόκρουση τους ανεμόμυλους που δεν σταματούν να γυρίζουν, ζουν 350 άνθρωποι που φτάνουν τους 600 το καλοκαίρι. Η επίσκεψη στον οικισμό της Ολύμπου με τα στενά δρομάκια, τα λιτά κτίσματα, την πέτρα που κυριαρχεί παντού, τη σοφή τάξη με την οποία συγκατοικούσαν οι κάτοικοι, είναι για τον επισκέπτη μια εμπειρία ζωής....

Πηγή: vizantinaistorika.blogspot.gr